

man i Almindelighed forstaaer ved Retfærdighed. Nu erindrer jeg ganske vist, at den højtærede Indenrigsminister under Finanslovens 1ste Behandling udtalte, at Nedlæggelse af Husløbber er ingenlunde fri, men at der kræves Bevilling dertil; men jeg tror ikke, at det har ret meget at betyde; for det første fordi en saadan Bevilling altid bliver givet, naar der bliver søgt om den, og dernæst tror jeg, at en stor Del Husløbber Landet rundt nedlægges, uden at der nogenlunde bliver søgt derom. Forslagsstillerne kunne derfor ikke se rettere, end at der er den største Grund til at faa gennemført et Lovforslag, hvori der fastsættes Regler for Nedlæggelse af Husmandsjord, i det der, hver Gang en saadan Husmandslob nedlægges, som Regel sker det, at vi i Stedet for Husmandslobben og et godt lille Hjem for en Arbejderfamilie faa et jordløst Hus eller en Lejestue; og at det er noget, som hverken Arbejderne eller Landbruget i det hele kunne være tjente med, maa vist indrømmes. Maa jeg endnu kun sige, at jeg ønsker, at dette Forslag fremmes uden Hensyn til det andet Forslag, som staar paa Dagsordenen her i Dag, nemlig Forslag til Lov om Nedsettelse af en Landbotkommission. Jeg tror, der er Trang til, at der bliver gjort noget i den Retning, som vort Forslag tilfigter. Jeg ser ikke rettere, end at det intet som helst Indgreb gør med Hensyn til det Arbejde, som en eventuel Landbotkommission muligvis kan faa at gøre, og jeg vil derfor tillade mig at anbefale Forslaget til det høje Rigs Velvilje.

Ordføreren for Forslagsstillerne af det andet Forslag (Clausen): Da begge Forslag ere optagne til Forhandling under et, vil jeg tillade mig paa dette Stadium at motivere det Forslag, vi dernæst have paa Dagsordenen. Allerede under Finanslovens første Behandling udtalte jeg det ønskelige i, at en saadan Kommission maatte blive nedsat, som nu her foreslaas i Lovforslaget. Siden den Tid har Spørgsmaalet været drøftet paa Aгрarismødet og har fundet Optagelse paa Aгрariprogrammet. Det har ogsaa været drøftet paa Delegeretmødet for de fynske Landbosforeninger og vundet enstemmig Tilslutning ved en Resolution, som gik ud paa at udtale, at det havde Betydning for Landbruget, om der kunde blive flere Jordbrug til Husmænd end hidtil. Jeg ser deri et Vidnesbyrd om denne Sags paa-trængende Nødvendighed. Arbejderforholdene paa Landet ere jo nu om Stunder meget vanskelige, saa vanskelige, at det endog er under Overvejelse i enkelte Landbrug, om man ikke

hellere skulde udlægge Jorden til Græsning. Skulde det blive mere almindeligt, saa vilde det være et uhyre nationaløkonomisk Tab for hele Landet; men Arbejderforholdene ere saaledes, at det er et Spørgsmaal, som er stærkt paa Tale, og man ved jo, at Thyndeforholdene ere mere løse nu end forhen. Jeg skal ikke sige noget om Thyndets Stilling i saa Henseende, det er maaste et Udslag af Tidsaanden, af den Uro som præger sig i alle Forhold, maaste ogsaa et Udslag af en vis Selvstændighedstrang; men saa meget er vist, at det gamle Ord: Man maa enten Herre være eller Herre tjene, staar ikke i synderlig Kurs under de Forhold, vi nu have. For at afbømppe denne Uro maa man staae hyggelige Hjem og søge at gøre disse Hjem selvstændige, saaledes at man tilfredsstiller Selvstændighedstrangen. Det forekommer mig, at det er den eneste Maade, hvorpaa man kan imødefomme den. Jeg tror, at Arbejderspørgsmaalets Løsning paa Landet ligger deri, at man staaer Jord til Husmandsbrug, saaledes at der kan dannes selvstændige og fredelige Hjem; og hvad disse Hjem have at betyde, det omtalte den ærede første Taler, ikke alene det, at man derigen-nem kan danne en fast Arbejderstok, som har ligesaa megen Interesse af Landbrugets Trivsel, som Arbejds-giverne have, men ogsaa i filantropist Henseende, navnlig for Børnenes Opdragelse. Det har en ganske overordentlig Betydning, at Børnene udgaa fra saadanne Hjem, hvor de fra smaa af ere vant til at tage fat og holde Orden og i det hele taget lære at kende Arbejdets Vælsignelse. Det er jo i vor Tid næsten et staaende Tema, at Arbejdet er ikke nogen Vælsignelse, det er en Tvang. Men enhver, som kender lidt dertil, især naar man er blevet ældre, kender dog Arbejdet som en sand Vælsignelse, og naar Børn udgaa fra saadanne Hjem og have lært at kende Arbejdet som en Vælsignelse, ville de, naar de komme ud, blive ganske anderledes brave Thynde, end naar de udgaa fra Hjem, hvor der ikke har været noget at virke for dem, men hvor de maatte støtte sig selv, og naar de saa pludselig fra Konfirmationsalderen komme ud, bliver Arbejdet for dem et Besvær, en Tvang; de flakke om fra et Sted til et andet for at søge noget bedre, og til Sidst ende de, maaste i et dybt Fald;

Retteelse.

Sp. 1206, L. 7 f. n.: „Livrente“, læs: „Livsgave“.